

A Fővárosi Ítéltábla dr. Szentmártony Kristóf ügyvéd által képviselt felperesnek a Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű és a II. rendű alperesek ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2014. július 10. napján kelt 15.G.40.125/2012/37. számú ítélete ellen az alperesek által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000,- (Kettőszázezer) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat.

Amennyiben a másodfokú költség az I. rendű alperestől behajthatatlan a II. rendű alperes köteles azt megfizetni.

Megállapítja, hogy az alperesek személyes illetékmentességére tekintettel le nem rótt 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperesi önkormányzat, valamint további három önkormányzat területén közbeszerzés keretében szennyvíz-elvezetési közüzemi beruházás folyt 2006 évtől. A beruházás I. üteme állami céltámogatást is kapott, aminek lehívhatóságához az önkormányzatoknak önerőt is igazolniuk kellett. A megrendelő képviseletében eljárva A.... Nagyközség Önkormányzata mint gesztor, valamint három kivitelező cég alkotta konzorcium (köztük az I... Zrt. felperes jogelődje) 2006. április 14-én vállalkozási szerződést kötöttek. Az önkormányzatok a vállalkozási díj kifizetéséhez szükséges forrást részben banki hitelből, részben állami támogatás úján kívánták biztosítani. A kivitelezési munkák 2006 tavaszán megkezdődtek, azonban az önkormányzatoknak nem sikerült finanszírozó bankot találniuk, ezért a vállalkozási szerződést 2006. június 30-án módosították, ami érintette a finanszírozási konstrukciót. A konstrukció szerint az önkormányzatok 2,33 milliárd forint állami támogatást kapnak, ami a szennyvízhálózatra és egy tisztítótelep megépítésére vonatkozott. Ezen túl az önkormányzatoknak egymilliárd forint saját forrást kell biztosítaniuk, valamint 1,5 milliárd forintos alapítványi támogatást kapnak, mely három tétel együttesen biztosítja a szükséges pénzüsszeget. Az alapítványi támogatás a hazai építőipari cégek által támogatott ... Alapítványon keresztül valósult volna meg. A három kivitelező cég vállalta, hogy az alapítványon keresztül 1,5 milliárd forint támogatást biztosít abban az esetben, ha az állami céltámogatás és az önkormányzati önerő biztosított. A beruházás tovább folytatódott, azonban a finanszírozási konstrukció nem valósult meg, többek között azért,

mert az önkormányzatok a teljes állami támogatást a szennyvízhálózat megépítésére kívánták elszámolni, a tisztítótelepre nem, amit az állam elutasított, így a tisztítótelep megépítéséhez további saját forrásra volt szükség. Ezen körülmények miatt a kivitelező cégek és a ... Alapítvány között nem jött létre megállapodás a támogatásról. Az I... Zrt. a finanszírozási mód rendezéséig átmeneti segítségként vállalta, hogy az érintett önkormányzatoknak 322 millió forint kölcsönt biztosít. Erre vonatkozóan 2006. november 23-án jött létre szerződés, abból a célból, hogy az önkormányzatok a már elvégzett munkákhoz kapcsolódó állami céltámogatást le tudják hívni, az arányos mértékű önerőt igazolni tudják. A saját forrást az önkormányzatok számára a kölcsön biztosította. A kölcsön teljes összegét az I... Zrt. A.... Község önkormányzata, mint a beruházás gesztora részére utalta át 2006. december 5-én és december 7-én, amelyből az alperesi önkormányzat 80 millió forint kölcsönben részesült. Az I... Zrt. és az ... Alapítvány között végül 2007. július 20-án 540 millió forintos támogatási szerződés jött létre, amit a támogató pénz utalása nélkül, 2008. február 22-én rossz pénzügyi-gazdasági helyzetére hivatkozással felmondott.

A kölcsönszerződést a felek 2007. szeptember 3-án akként módosították, hogy a szerződés adósa az I. rendű alperesi társulat lett, aki az akkor 72.804.200,- Ft összegű tartozást 2007. október 1-jén kelt nyilatkozattal átvállalta, így az önkormányzat tartozása a felperes felé megszűnt. Az I. rendű alperes vállalta azt is, hogy a tartozás felét a szerződésmódosításkor kifizeti, amelyre tekintettel október 12-én 36.603.703,- Ft-ot teljesített, míg másik felének megfizetésében a felek úgy állapodtak meg, hogy ha a felperesi jogelőd a közműhálózat üzemeltetésére a későbbiekben jogot kap, ennek során számolják el a fennmaradó összeget, ha nem, akkor a mással kötött üzemeltetésről szóló szerződés megkötését követő 90 napon belül kell az adósnak a tartozását rendeznie, amelyre az önkormányzat kezességet vállalt. Az I. rendű alperes a felperes felhívására 2009-ben elismerte a fennálló 36.200.497,- Ft-os tartozását, azt azonban nem fizette meg.

A felek között 2007. november 19-én, majd 26-án megállapodás jött létre arra, hogy a beruházás - államilag nem támogatott - II. üteme során történt munkavégzéshez kapcsolódó közterület-foglalás ellenében a II. rendű alperes díj beszedésére jogosult. Erre tekintettel az önkormányzat 49.200.000,- Ft és 38.600.000,- Ft összegre számlát bocsátott ki, majd azokat 2008 januárjában sztorizta. Ezeket a kereset benyújtását követően, 2012. októberében újból kiállította, ezt azonban a felperes mint megalapozatlan követelést visszautasította.

A beruházásban érintett önkormányzatok, így a II. rendű alperes is 2009. október 15-én a F... Zrt.-vel határozatlan idejű bérleti és üzemeltetési szerződést kötöttek a szennyvíz-elvezető hálózat és tisztítótelep üzemeltetésére. Az I... Zrt. 2012. augusztus 10-i szerződéssel engedményezte a perbeli követelését a felperesi társaságra, amely engedményezésről az alperesek szeptember 3-án kaptak értesítést.

A felperes a keresetében 36.200.497,- Ft kölcsöntartozás, és annak 2010. január 14. napjától a kifizetésig járó, a jegybanki alapkamat 8 %-ával növelt mértékű késedelmi kamatai és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest azzal, hogy amennyiben az adós nem teljesít, akkor a II. rendű alperest mint kezest kötelezze a bíróság a kölcsön megfizetésére.

Arra hivatkozott, hogy a szerződéses megállapodás és az ezt követő tartozáselismerések alapján tényként állapítható meg az I. rendű alperes tartozása. A NAV is vizsgálta a beruházás pénzügyi lebonyolítását, ennek során a kölcsönt, amit jogszerűnek minősített mint a kivitelező átmeneti segítségnyújtását a beruházás megvalósításához. Előadta, hogy a kölcsönszerződés módosítása - együttes képviselő hiányában - nem volt szabályszerűen aláírva a felperesi jogelőd részéről, azonban egyfelől a képviselője eljárását a cég utólag jóváhagyta, másfelől a módosítást mindkét fél elfogadta, az I. rendű alperes több alkalommal teljesített, és az önkormányzat sem vitatta a kezességét.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Elsősorban arra hivatkoztak, hogy a létrejött szerződés semmis, mert színlelt. A megállapodással ellentétben az I... Zrt. vissza nem térítendő támogatást nyújtott az önkormányzatnak a beruházás finanszírozása részeként. Ezt azért kellett kölcsönként feltüntetni, hogy az önkormányzat az állam felé igazolja tudja az önerőt, a saját forrás létét. Emellett hivatkoztak arra, hogy a felek közötti, módosított tartalmú kölcsönszerződés nem jött létre, mivel azt a felperes részéről két aláírási joggal rendelkező személy nem írta alá, ezért a II. rendű alperessel szemben a kereset megalapozatlan. Az alperesek a védekezésükben előadták, hogy a beruházás finanszírozása a három oldalú finanszírozási konstrukció alapján biztosított volt. A vállalkozók tudták, hogy 1,5 milliárd forint támogatás szükséges a beruházás lebonyolításához, ezért vállalták, hogy a ... Alapítvánnyal támogatási szerződéseket kötnek, amiktől egyoldalúan elálltak. Az így felmerült finanszírozási probléma rendezése érdekében biztosította az I... Zrt. a 80 millió forintot, amiből nem vitatottan 43.499.503,- Ft-ot visszafizettek, de nem kölcsönként, hanem vállalkozói díjként. A tartozáselismerést a kivitelező cégek nyomására írták alá. Arra is hivatkoztak, hogy amennyiben a kölcsönszerződés létrejöttét a bíróság megállapítja, annak visszafizetése nem vált esedékessé, mert a beruházás átadás-átvétele nem történt meg azóta sem, üzemeltetője nincs a megépített rendszernek. Emellett az alperesek beszámítási kifogást terjesztettek elő a kereset erejéig, arra hivatkozással, hogy kivitelező cégeknek, így az I... Zrt.-nek közterület használati díjat kellett volna fizetnie a munkavégzés során elfoglalt közterület használata után, amit ki is számláztak, ezt azonban a felperesi jogelőd nem teljesítette. Végül a per tárgyalásának a felfüggesztését kérték az önkormányzatok és a kivitelezői konzorcium közötti vállalkozási díj elszámolásával és hibás teljesítéssel kapcsolatban folyamatban lévő perre tekintettel.

A Székesfehérvári Törvényszék a 2014. július 10. napján kelt 15.G.40.125/2012/37. számú ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 36.200.497,- Ft-ot és annak 2010. január 14. napjától féléves időszakonként a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-ával növelt mértékű késedelmi kamatát, valamint 2.770.000,- Ft perköltséget azzal, hogy amennyiben a követelés az I. rendű alperestől behajthatatlan, a II. rendű alperes köteles a fenti tartozást megfizetni.

Határozata indokolásában elsődlegesen azt rögzítette, hogy a tárgyalás felfüggesztésének a Pp. 152. §-ában írt feltételei nem álltak fenn, mivel semmi nem igazolta, hogy a vállalkozási díj elszámolása összefüggésben állna a perbeli keresettel és emiatt előkérdésnek minősülne. Rögzítette, hogy az alperes kifogásai alapján elsősorban azt kellett tisztázni, hogy milyen tartalmú megállapodás jött létre a felek között, az érvényes-e, ehhez képest a képviseleti jog hiánya miatt a módosított szerződés létrejött-e, és az I. rendű alperes fizetési kötelezettsége esedékessé vált-e. A kereset megalapozottsága esetén pedig a beszámítási igény érvényesíthetőségét, illetve megalapozottságát kellett vizsgálnia. A szerződés színleltség okán alapuló semmisségével összefüggésben rögzítette, hogy alperesek maguk is azt állították, hogy amíg a finanszírozási konstrukcióban nem tudtak megállapodni, átmeneti forrásként volt szükség a pénzre, azzal, hogy ha a támogatásban megállapodnak, akkor nem kell elszámolni, illetve annak keretében fognak elszámolni a kölcsönrel. A kölcsönszerződés megkötésének időpontjában az önkormányzatok tudták, hogy a 2006. június 30-ai vállalkozási szerződést módosító megállapodás két feltételhez kötötte a kivitelező cégek támogatását, amelyek a szerződés megkötéséig nem teljesültek, így a kölcsönre is a szükséges önerő biztosítása miatt volt szükség. Ebből következően a felek legfeljebb abban állapodhattak meg, hogy ha a támogatás feltételei később teljesülnek és a támogatás a ... Alapítványon keresztül folyósítható, annak keretében fogják elszámolni a perbeli kölcsön összegét. A kölcsönszerződés megkötésekor ezért a Ptk. 207. § (5) bekezdés szerinti színlelés nem valósult meg, mivel feltételtől függően nem lehet színlelni. Az a körülmény, hogy a feleknek esetleg a pénz visszafizetésével összefüggésben titkos fenntartása, rejtett indoka volt a szerződés megkötésekor, a Ptk. 207. § (4) bekezdése értelmében a szerződés érvényességét nem érinti.

Kifejtette, hogy a tanúk nyilatkozata nem cáfolta azon értékelést - ha az szóba is került -, hogy a kivitelezők támogatásban részesítik az önkormányzatokat, de az egyfelől feltételhez volt kötve (és nem vitásan ezek a feltételek nem teljesültek), másfelől nem zárta ki annak a lehetőségét, hogy banki finanszírozás hiányában felperes átmeneti segítségként kölcsönt biztosítson az önkormányzatoknak. Az alperes indítványára meghallgatott **W. I.**, **K. L.**, **B. J.**, **N. T.** és **O. E.** tanúvallomásainak részletes ismertetése mellett rögzítette, hogy **N. B.** banki alkalmazott és **Cz. L.** alapítványi képviselő az ügy érdemére nyilatkozni nem tudtak. **W. I.** és **O. E.** tanúk nyilatkoztak kizárólag a kölcsön támogatás jellegére, azonban **W. I.** egyértelműen elfogultnak minősül, mivel **K....** önkormányzatának polgármestere, amely önkormányzatot a felperes szintén felszólította az általa felvett kölcsön visszafizetésére, míg **O. E.** tanú a szerződésmódosítás indokára nem tudott nyilatkozni, nem voltak közvetlen információi a szerződéskötésről, valamint a kölcsön és a támogatás időbeli és ügyleti kapcsolatára sem tudott nyilatkozni. Azt a körülményt, hogy az alperesek több alkalommal elismerték tartozásukat és részben teljesítették is, valamint a szerződés módosításával megerősítették a megállapodás kölcsön jellegét, és a visszafizetés alternatív módjában is megállapodtak a koncessziós jog biztosításával, annak bizonyítékeként értékelte, hogy a felek a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsön nyújtásában állapodtak meg. Az alperesek által meghallgatni kért többi tanút a bíróság azért nem idézte, mert szerződéses feltételeket, finanszírozási konstrukciót okiratok hiányában, évek elteltével kizárólag tanúk nyilatkozataira alapítani nem lehet, amelyről a bíróság több alkalommal is tájékoztatta az alpereseket. Rögzítette, hogy a finanszírozás általános jellegű ismertetése annak értékelésében nem nyújt segítséget, hogy a kölcsönszerződés megkötése során mi volt a felek szerződéses akarata, a szerződés közel egy év elteltével történt módosítását az alperes miért fogadta el, a kölcsön hogyan illeszkedhetett a támogatási konstrukcióhoz.

Nem találta érvénytelennek a kölcsönszerződést egyéb okból sem, mivel az **I... Zrt.** a perbeli beruházáshoz eseti jelleggel nyújtott kölcsönt, így nem lehetett megállapítani, hogy üzletszerű kölcsön nyújtásával foglalkozna, amelyhez PSZÁF engedély lenne szükséges.

A kölcsönszerződés módosításának érvényességével összefüggésben a Ptk. 221. § (1) bekezdésében szabályozott álképviseletre vonatkozó alperesi védekezés tekintetében megállapította, mivel a módosított szerződést az **I... Zrt.** több alkalommal elismerte sajátjaként, annak jóváhagyása a képviselt részéről egyértelműen megtörtént, ami így érvényesen létrejött, az az önkormányzatra is kihat.

Ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperes 36.200.497,- Ft összegű tartozása fennáll, annak visszafizetési határidejét a módosított szerződés d. 2.) pontjára, továbbá a **F... Rt.-vel** kötött üzemeltetési szerződés időpontjára figyelemmel 2010. január 14-i időpontban határozta meg, míg a kamat mértékéről a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

A kereset megalapozottsága esetére előterjesztett beszámítási igényt a közterület használati díjtartozás tekintetében azért nem fogadta el a Ptk. 329. § (3) bekezdése ellenére, mert az **I... Zrt.** 2012. november 15. napja óta felszámolás alatt áll, így a jogutóddal szembeni perbeli beszámítás előfeltétele volt, hogy a felszámolási eljárás során az alperes hitelezőként bejelentkezzen. Ezt azonban az alperes nem igazolta. Utalt arra, hogy a II. rendű alperes - az I. rendű alperes nem térített tartozásáért a Ptk. 272. §-a alapján - sortartó kezesként felel.

Végül a perköltségről a Pp. 78. § (1) és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján rendelkezett; 1.500.000,- Ft illeték és bruttó 1.270.000,- Ft ügyvédi munkadíj figyelembevételével.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az I. és II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést.

Elsődlegesen annak megváltoztatásával a felperes keresetének az elutasítását és felperes perköltségben való marasztalását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás törvényszék új eljárásra történő utasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozatlanságát arra figyelemmel állították, hogy a törvényszék

a bizonyítékokat egyoldalúan mérlegelte, és azok alapján megalapozatlan tényállást állapított meg, mivel az alperesek által a 2013. december 20. napján kelt beadványhoz mellékelt hangfelvételen elhangzottakat figyelmen kívül hagyta. E hangfelvétel szerint - amelyet a beadványban szó szerint is idéztek - az **I...** Zrt. képviseletében **B. J.** elismerte, hogy a perbeli kölcsönszerződés mögötti valós üzleti szándék végleges pénzeszköz átadásra irányult, visszafizetési kötelezettség nélkül. Ezt a bizonyítékot az elsőfokú bíróság teljesen figyelmen kívül hagyta, annak indokát nem adta. A bíróság indokolatlanul mellőzte a 2013. december 20. napján kelt beadványban megjelölt további tanúk, **S. K., K. J., S. G., B. P., R. Á.,** illetve **K. L.** (ismételt) meghallgatására előterjesztett alperesi indítványokat.

Részletesen kifejtette és elemezte, hogy a bíróság e körben adott indokolása - miszerint szerződéses feltételeket, finanszírozási konstrukciót okiratok hiányában, évek elteltével kizárólag tanúk nyilatkozataira alapítani nem lehet - miért megalapozatlan. Utalt a hangfelvételen elhangzottakra, a beadványhoz A/2. alatt mellékelt vállalkozói finanszírozási megállapodásra, illetve az A/3. szám alatti pénzügyi vizsgálati jelentés tartalmára, valamint arra, hogy a hangfelvételen elhangzottak és a csatolt okiratok háttérének bizonyítása érdekében a hivatkozott tanúk meghallgatása mindenképpen szükséges lett volna. Ezek a bizonyítékok alátámasztják, hogy a kivitelezői konzorcium nem számított a kölcsön visszafizetésére, a konzorcium tagjai a kölcsön „elvarrásának” kérdésével komolyan foglalkoztak, amelyről **K. J.** tudott volna érdemben nyilatkozni. Idézett a **S. G.** által **A....** Nagyközség Önkormányzatának megbízásából készített, és a peres eljárásban csatolt pénzügyi vizsgálati jelentésben írtakból, amelyre figyelemmel érvelése szerint **S. G.** tanúkénti meghallgatása mindenképpen indokolt lett volna, mert nem csupán emlékeire hagyatkozva tudott volna nyilatkozni a kölcsönszerződés mögötti konstrukcióról. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság **O. E.** tanúvallomását is tévesen értékelte, mivel a tanú egyértelműen megerősítette, hogy tudomással bír arról, hogy a kölcsönszerződést úgy kötötték, hogy azt az önkormányzatoknak nem kell visszafizetniük.

Kiemelte, hogy a hivatkozott beadványban részletesen megindokolták, hogy az egyes tanúk meghallgatását miért tartják indokoltnak, kitől, mire vonatkozóan várható nyilatkozat, így nem a tanúk nyilatkozatával kívánták pótolni a hiányzó okirati bizonyítékokat, hanem azokat éppen a tanúkkal kívánták volna alátámasztani.

Érvelésük szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a kölcsönszerződést, annak színlelt jellegét, és a 2006. június 30-i vállalkozási szerződés módosítását, utóbbi éppen azt bizonyítja, hogy a kivitelezők jelentős összeggel kívánták támogatni a beruházás megvalósítását. Éppen az alapítványi támogatások elmaradása miatt volt szükség a színlelt kölcsönökre, amely mögött valójában ingyenes, és végleges pénzeszköz átadási szándék állt. A 2006. június 30-i vállalkozási szerződésmódosítás is azt támasztja alá, hogy a felek már a kölcsönszerződés megkötésekor is tudták, hogy a felperesi jogelőd által nyújtott kölcsönhöz visszafizetési kötelezettség nem társul. Kifejtette, hogy nyilvánvalóan életszerűtlen is az elsőfokú bíróság álláspontja, mivel az egyes önkormányzatok nyilván nem tudhatták volna visszafizetni a felvett kölcsönt, mert ekkora összeg visszafizetésére kis települések önkormányzatai, illetve a víziközmű társulatok még hosszú távon sem tudnak forrást biztosítani. Életszerűtlen tehát azt feltételezni, hogy a feleket valós üzleti szándékok vezették a kölcsönszerződések megkötésére, hiszen az alpereseknek és a felperesi jogelődnek egyaránt tudniuk kellett, hogy az alperesek ilyen nagyságrendű fizetési kötelezettséget nem tudnak teljesíteni.

Kifejtette továbbá, hogy a követelés idő előttiséget is tévesen értékelte az elsőfokú bíróság, mivel a kölcsön visszafizetésének előfeltétele a beruházás átadás-átvételének lezárása volt, amelyre a mai napig nem került sor; a beruházást még nem adták az önkormányzatok tulajdonába, sőt jelenleg is külön jogvita tárgyát képezi a beruházói konzorciumot képviselő **S....** Kft. és az egyes önkormányzatok - köztük a II. rendű alperes - között a megvalósult műszaki tartalom mértéke, ezért azt nem lehetett szabályszerűen átvenni, az jelenleg is a kivitelezők tulajdonát képezi. Mivel a

kölcsön visszafizetését a beruházás átadás-átvételéhez kötötték, megalapozatlan a visszafizetés határidejét a F... Zrt.-vel kötött üzemeltetési szerződés időpontjára alapozni.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ítélet meghozatala során a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt, valamint a Ptk. 207. § (5) és (6) bekezdésében foglalt rendelkezéseket sértette, illetve alkalmazta tévesen.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az alperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a fellebbezés elbírálása szempontjából szükséges mértékben feltárta és annak alapján érdemben helytállóan, a vonatkozó jogszabályok helyes alkalmazásával és a bizonyítékok okszerű mérlegelésével kötelezte az alpereseket az ítéletben írt módon a kölcsön visszafizetésére.

Az ítéltábla elsődlegesen rögzíti, hogy a Pp. 235. § (1) bekezdése és 253. § (3) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintettel bírálta felül.

Az alperesek a fellebbezésükben érdemben az elsőfokú eljárás során lefolytatott bizonyítás és a bíróság elé tárt bizonyítékok teljes felülmérlegelésével a felperes keresetének az elutasítását kérték. A színlelt szerződésre vonatkozó alperesi védekezés körében az elsőfokú eljárás során előadottak és a bizonyítékok felülmérlegelését, és az elsőfokú eljárás során benyújtott bizonyítékok értékelése alapján további bizonyítási eljárás lefolytatását kérték.

A Fővárosi Ítéltábla hangsúlyozza, hogy a másodfokú eljárásban nincs kizárva, hogy a bíróság a bizonyítékok okszerűtlen, téves értékelése esetén azokat felülmérlegelve, megfelelő döntést hozzon, azonban jelen perben a fellebbezésben előadottak alapján erre nem látott lehetőséget. Az elsőfokú ítélet ténymegállapításaival szemben a kölcsönszerződés színleltség miatti érvénytelenségét az okiratok, tanúvallomások és a fellebbezésben hivatkozott bizonyítékok értékelése, mérlegelése alapján sem látta megállapíthatónak az alábbiak szerint.

A kölcsönszerződés megkötésének időpontjában hatályos és jelen eljárásban irányadó Ptk. 207. §-ának (6) bekezdése szerint a színlelt szerződés semmis, ha pedig az más szerződést leplez, a szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni.

A jogszabály szövegét és az egységes bírói gyakorlatot is figyelembe véve, helytállóan utalt az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában arra, hogy a szerződés színlelt volta akkor állapítható meg kizárólag, ha a felek egyáltalán nem kívántak szerződést kötni, vagy ha a felek szándéka a szerződéskötés időpontjában kölcsönösen más tartalmú szerződés megkötésére irányult, mint amit ténylegesen kötöttek. A Ptk. 207. § (5) bekezdésére figyelemmel a felek titkos fenntartása, vagy rejtett indoka a szerződés érvényessége szempontjából közömbös. Színlelt szerződést csak valamennyi ügyletkötő fél tudatos, akaratának megfelelő magatartása hozhatja létre, az egyoldalú színlelés a szerződés érvényessége szempontjából közömbös. A színlelés célja rendszerint valamely jogszabály, vagy harmadik személy jogának, jogvédelme érdekében kijátszása.

Az elsőfokú eljárás során rendelkezésre álló bizonyítékokat, okiratokat és tanúvallomásokat ezek figyelembevételével kellett értékelnie az elsőfokú bíróságnak és mérlegelni, hogy azok alapján a szerződéskötés időpontjában a felek kölcsönös színlelése megvalósult-e. Ennek során szükséges volt a teljes, az alperesek által hivatkozott finanszírozási konstrukció, a perbeli kölcsönszerződés aláírásának körülményei, annak előzményei, majd a kölcsönszerződés módosításának, I. rendű alperes tartozásátvállaló nyilatkozatának és a 2007. október 12-i részbeni teljesítésének az

értékelése.

Az ítéletábra osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy mivel a kölcsönszerződés megkötése és módosítása 2006-2007 évben történt, az időmúlásra tekintettel kiemelt jelentőséggel bírnak az okirati bizonyítékok a kölcsönszerződés mögötti valós ügyleti szándék megállapítása körében.

Az alperesek a fellebbezésükben is arra hivatkoztak, hogy a felek kölcsönös szerződéses akarata végleges pénzeszköz átadására irányult, amelyhez a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti visszafizetési kötelezettség nem társult. Kiemelt jelentőségűnek tartották a 2006. június 30-ai vállalkozási szerződés módosítást, amelyből egyértelműen kitűnik, hogy a felek a kölcsönszerződés megkötésekor kölcsönösen tisztában voltak azzal, hogy a kivitelezők jelentős összegű támogatást nyújtanak a beruházás megvalósításához, annak finanszírozhatóságához.

A vállalkozási szerződés módosításáról szóló 2006. június 30-án kelt megállapodás ugyanakkor - ahogyan arra az elsőfokú ítélet indokolása helyesen utalt - a kivitelező cégek alapítványi támogatását feltételhez kötötte, mivel a megállapodás szövege szerint a támogatás rendelkezésre tartásának előfeltétele a címzett támogatás és a saját erő módosításban meghatározott mértékű rendelkezésre állásának és lehívhatóságának szabályos, önkormányzati és pénzügyi igazolása volt. Megállapítható tehát, hogy a kivitelezői konzorcium által vállalt alapítványi támogatás nem volt feltétel nélküli, így nem lehet okszerűen következtetést vonni arra, hogy az ezt követően, 2006. november 23-án létrejött kölcsönszerződésben meghatározott összeget a felperesi jogelőd mint a vállalkozói konzorcium egyik tagja az alapítványi támogatás kiváltásaként, kvázi adományként, visszatérítési kötelezettség nélkül kívánta nyújtani a II. rendű alperes részére. A kölcsönszerződés első pontja a kölcsön célját a beruházás megvalósításához szükséges hiányzó források átmeneti finanszírozásában határozza meg, ami a per adataiból megállapíthatóan éppen azért vált szükségessé, mert - ahogyan azt az elsőfokú bíróság ítélete is rögzítette - a vállalkozási szerződés módosításában meghatározott, az alapítványi támogatás nyújtásához szükséges előfeltételek nem teljesültek. Az alperesek az elsőfokú eljárásban a 2013. december 20-án kelt beadványuk 4. oldalán akként nyilatkoztak, hogy az E.... Bank Zrt.-vel kötött szerződést megelőzően a beruházást a ... Bank Zrt. finanszírozta, mellyel 2007. áprilisában kötöttek szerződést. Az okiratokból is az állapítható meg, hogy az E.... Bank Zrt. 2007. szeptember 12-én kötötte meg a beruházási hitelszerződést az I. rendű alperessel a II. rendű alperes kötelezettségvállalása mellett, amely megállapodás 2.8. pontja utal a ... Közhasznú Alapítvány által nyújtandó, legalább 428.897.466,- Ft összegű projekt-támogatási összegre.

A perben csatolt iratokból, de az alperesi előadásból sem állapítható meg azonban, hogy a 2006. június 30-ai vállalkozási szerződésmódosítás és a 2007. szeptemberi E.... Bank Zrt.-vel létrejött hitelszerződés közötti időszakban a banki finanszírozás, azaz az önkormányzat által vállalt saját erő hogyan volt biztosítva, az bankhitel formájában rendelkezésre állt volna. E bizonyítékok figyelembe vételével ezért az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a megállapításra, hogy miután a 2006. június 30-ai vállalkozási szerződést módosító megállapodásban meghatározott mindkét feltétel nem teljesült a kölcsönszerződés megkötéséig, ugyanakkor az önerő biztosítására az állami céltámogatás igénybe vételéhez és lehívhatóságához szükség volt, mivel a 2006. június 30-ai szerződésmódosítás 8. pontjában rögzített pénzügyi ütemterv szerint 2006-ban a vállalkozó hat részszámla kiállítására már jogosult volt, átmeneti finanszírozási probléma merült fel, amelyet a kölcsön nyújtásával oldottak meg, és a hiányzó forrásokat ebben a formában biztosította az I... Zrt.

Mindezek alapján helyesen jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a felek legfeljebb abban állapodhattak meg, hogy ha a támogatás feltételei később teljesülnek, és a támogatás a ... Alapítványon keresztül folyósítható, annak keretében elszámolják a perbeli kölcsön összegét. Tekintettel azonban arra, hogy ez az elszámolás esetleges későbbi eltérő módjára vonatkozhatott mindössze, a színlelt szerződés megállapításához pedig az szükséges, hogy a felek tényleges

ügyletkötési akaratának hiánya vagy eltérő szerződéses akarata az ügyletkötés időpontjában álljon fenn, a Ptk. 207. § (6) bekezdése szerinti színlelés a perbeli esetben nem valósult meg.

Az elsőfokú bíróság fenti ténymegállapítását támasztotta alá **N. T.**, aki a finanszírozási konstrukció kidolgozásában pénzügyi tanácsadóként vett részt, és tanúvallomásában úgy nyilatkozott, hogy 2006-ban, amikor a szerződéses konstrukció összeállt, akkor az önerőhöz szükséges pénz az önkormányzatok számára nem állt rendelkezésre. Elmondta továbbá, hogy a felperesi jogelőd, az **I...** Zrt. tulajdonosi szerkezetében bekövetkezett változás miatt a cég számára problémát jelentett az alapítványi támogatás, az új tulajdonos nem akart alapítványi támogatást biztosítani, csak kölcsönt nyújtani (29. jkv. 3. old. utolsó bek.).

W. I., K.... polgármestere annak ellenére, hogy a tanúvallomásában az alperes által előadottakat erősítette meg, maga is úgy nyilatkozott, hogy az **I...** Zrt. nem volt hajlandó a cég tulajdonosának álláspontja miatt támogatást biztosítani, ezért döntött úgy, hogy kölcsön jogcímén biztosítja a pénzt (16. jkv. 4. old. harmadik bek.). Ezt erősítette meg **K. L. A....** község polgármesterének nyilatkozata (16. jkv. 6-7. old.), és **B. J.** az **I...** Zrt. egykori törvényes képviselőjének tanúvallomása (31. jkv.).

E tanúvallomások együttes, okszerű mérlegelése alapján nem lehetett azt megállapítani, hogy a kölcsönszerződés megkötésének időpontjában mindkét fél részéről az ügylet színleltisége fennállt, és azzal valójában a felperesi jogelőd visszafizetési kötelezettséggel nem járó támogatást kívánt nyújtani.

A felek egyező szerződési akaratát és az ügylet kölcsön jellegét erősítik a további okirati bizonyítékok is, a 2007. szeptember 3-án kelt kölcsönszerződés módosítás és az ennek alapján, 2007. október 1. napján I. rendű alperes által tett tartozásátvállalási nyilatkozat, valamint az ezt követő 2007. október 12-i részbeni teljesítés, amely teljes egészében egybevág a kölcsönszerződés módosítás 3.c. pontjában írtakkal. Az I. rendű alperes a perben úgy nyilatkozott, hogy ez ténylegesen vállalkozói díjként került teljesítésre, azonban a csatolt bankszámlakivonat az átutalás jogcímét nem tünteti fel, valamint a per adataiból megállapíthatóan az I. rendű alperesnek a vállalkozói szerződés, illetve annak módosítása alapján ilyen összegű vállalkozói díjfizetési kötelezettsége az **I...** Zrt. felé nem állt fenn. A vállalkozási szerződés és módosítás **A....** Nagyközség Önkormányzata mint a négy önkormányzat képviselőjében eljáró megrendelő és a **S....** Építő Kft. vezetésével létrejött **S....-I....**-Caementarius közös vállalkozás között jött létre, amelynek alapján **A....** Község Önkormányzatának a **S....** Kft. felé kellett vállalkozói díjat teljesíteni. Mindebből pedig okszerűen az következik, hogy az I. rendű alperes ezt kizárólag a kölcsön részbeni teljesítéseként fizethette. Mind a teljesítés, mind a tartozásátvállalás és a kölcsönszerződés módosítása is a megállapodás kölcsön jellegét támasztja alá, így az utólag megtett nyilatkozatokból és megkötött szerződésekből, valamint az I. rendű alperesi teljesítésből sem lehet visszakövetkeztetni arra, hogy a felek 2006. novemberében, a szerződés megkötésekor visszafizetési kötelezettség nélküli ügyletet kívántak kötni, kölcsön színlelésével.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és mellőzte az alperesek 2013. december 20-án kelt és december 30-án bírósághoz érkezett beadványában indítványozott további tanúbizonyítási indítványokat.

E körben az alperesek helytállóan hivatkoztak a fellebbezésükben arra, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést valósított meg azzal, hogy az alperesek által felajánlott bizonyítási indítványok mellőzésének kellő indokolását nem adta; a 2013. december 20. napján kelt beadványban megjelölt bizonyítékoknak a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésének eredményét a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kellő részletességgel nem indokolta, mindössze arra hivatkozott, hogy szerződéses feltételeket és finanszírozási konstrukciót okiratok nélkül kizárólag tanúvallomásokkal nem lehet megfelelően bizonyítani.

Az alperesi előkészítő irathoz benyújtott okiratokra és a hangfelvételen lévő, a beadványban szó szerint is rögzítettekre ugyan az elsőfokú bíróság ítélete részleteiben nem tér ki, azonban

megállapította a másodfokú bíróság, hogy a **K....**on tartott önkormányzati testületi és víziközmű társulati intézőbizottsági ülésen **B. J.** által tett és idézett nyilatkozat sem támasztja alá az alperesi álláspontot. Az idézett részből nem következik, hogy a kölcsönszerződés megkötésekor ne merült volna fel a kölcsön tényleges visszafizetésének kötelezettsége, mivel a **B. J.** által tett kijelentésben csak arra történik utalás, hogy azonnal nem kéri vissza a kölcsönt, amiből azonban nem lehet arra következtetni, hogy annak visszafizetése ne lenne az önkormányzat kötelezettsége. A kölcsön utólagos rendezésére vonatkozó nyilatkozatból sem lehet arra következtetni, hogy a szerződés megkötésekor a felek színlelték az ügylet kölcsön jellegét. Annak ténye, hogy utólag a felek próbáltak különböző megoldásokat találni arra, hogy hogyan rendezzék a kölcsön visszafizetését - ami a kölcsönszerződés módosításában is megjelenik - szintén nem a szerződéskötéskori színlelt ügyleti akaratot támasztja alá.

A beadványhoz A/2. alatt csatolt vállalkozói finanszírozási megállapodás - tekintettel arra, hogy annak aláírására nem került sor - érdemi bizonyítékként nem fogadható el, ugyanakkor a tervezet is tartalmaz olyan variációt (2. oldal 3.b. pont), amely az alapítványi támogatást és a vállalkozói kölcsönt együttesen mutatja be mint lehetséges finanszírozási formát.

S. G. által készített A/3. alatti pénzügyi vizsgálati jelentés - amellett, hogy aláírások nélkül került benyújtásra - a 2.4. pontban mindössze arra tesz utalást, hogy a kölcsön rendezésével kapcsolatos egyeztetésen az érintett önkormányzatok állították azt, hogy a szerződés nem a felek valós szándékát tükrözte, amely egyeztetésen azonban - a szövegből kitűnően is - az **I...** Zrt. nem képviseltette magát. Mivel ez a kijelentés legfeljebb közvetetten az alperesi önkormányzat és az érintett önkormányzatok révén juthatott **S. G.** tudomására, nem lehet alkalmas a felperesi jogelőd szerződéskötéskori valós ügyleti akaratának alátámasztására, figyelemmel arra is, hogy a hivatkozott pénzügyi jelentés 2009-ben a felek közötti jogvita kialakulását követően készült. Az egyéb tanúvallomások és okirati bizonyítékokat is figyelembe véve a közvetett információt tartalmazó, utólag készült anyagra vonatkozóan **S. G.** tanúkénti meghallgatása szükségtelen volt. Az **E....** BANK Zrt. megjelölt képviselőinek meghallgatását is megalapozottan mellőzte az elsőfokú bíróság, figyelemmel arra, hogy Nehéz Beátát a törvényszék tanúként hallgatta meg, aki ugyancsak aláírója volt az **E....** BANK Zrt. által kötött hitelszerződésnek, ennek ellenére a perbeli ügylettel kapcsolatosan a felek szerződéses akaratára érdemben nyilatkozatot tenni nem tudott, így a többi banki alkalmazottól sem volt várható érdemi információ a felek szerződéskötéskori akaratára.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperesek által, az elsőfokú eljárás során felajánlott bizonyítás nem volt alkalmas arra, hogy eltérő megállapításra vezessen a perben bizonyítandó tényekre figyelemmel a rendelkezésre álló bizonyítékokhoz képest, ezért az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte azokat; a fenti indokolással kiegészítette egyben az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolását.

Összegezve tehát helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a 2006. november 23-án kelt kölcsönszerződés a felek tényleges szerződéses ügyleti akaratát tartalmazta, az érvényesen létrejött, ezért az I. rendű alperes a tartozás átvállalásra figyelemmel köteles a felperesnek a fennálló kölcsöntartozást visszafizetni, melyért a II. rendű alperes önkormányzat sortartó kezesként felel.

Végül megállapította az ítélet tábla, hogy a felperesi követelés nem tekinthető idő előttinek, e körben a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, figyelemmel az érvényesnek elfogadott - az alperesek fellebbezésében sem támadott - 2007. szeptember 3-án kelt kölcsönszerződés módosítás d.2. pontjában foglaltakra és az alperesek által sem vitatottan létrejött üzemeltetési szerződés időpontjára.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - részben kiegészített indokolással - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel kötelezte az I. és II. rendű alpereseket a felperes másodfokú perköltségének megfizetésére a Ptk. 274. § (1) bekezdésében foglaltakra is tekintettel az elsőfokú ítéletben is meghatározott módon. Az ítéltábla a felperes másodfokú ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdései alapján, mérlegeléssel állapította meg a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel arányosan.

Az alperesek személyes illetékmentessége folytán felmerült le nem rótt 2.500.000,- Ft fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a és a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében a pervesztes alperesek helyett az állam viseli.

Budapest, 2015. év szeptember hó 17. napján

. Mika Ágnes s.k.
a tanács elnöke

. Buglyó Gabriella s.k.
előadó bíró

. Ócsai Beatrix s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő